

13. MỘT ĐÊM NHỚ MÃI

Một đêm tối trời, bóng đêm dày đặc, trong nhà ông Bình ngụ tại thôn Ba, bốn anh em Trần Thân, Trần Dạ, Nguyễn Kha, Đỗ Lục, có Lê Hoàng nữa đang ngồi uống nước chè xanh, nói chuyện vãn. Chốc chốc tiếng nổ thuốc lào kéo lên rét...rét...khói bay ra khỏi căn nhà lợp tranh đã cũ. Chuyện vãn không ngoài chuyện tìm cách phục bọn Fulro một bữa cho chúng biết tay. Phía thôn Ba yên lặng trong gió làng Trung như đang say ngủ.

Cả tháng nay, cứ cách đêm, bọn Fulro đột nhập vào làng, càng lúc càng sâu vào tận giữa làng để cướp tài sản của dân. Anh Bùi Văn bên xã Eaktur chỉ huy một toán du kích, truy kích sang làng Trung, phối hợp cùng Trần Thân tại làng Trung nhiều lần rồi, nhưng vẫn chưa gặp được phỉ vào làng. Tại làng Trung, tuy có bốn anh em đóng chốt, đã cố gắng theo dõi bố trí đánh chặn đường vào, đường ra của bọn phỉ, nhưng chưa đánh được trận nào. Cả làng Trung núng lên vì cướp. Thân cũng đang lo sốt ruột. Dân làng có thể cho rằng Đội công tác sọ Fulro nên mới để cho chúng lộng hành đến

thể. Anh Bùi Văn đã có lần chỉ đạo cho Đội công tác tại làng Trung phải truy kích, tìm diệt cho được Fulro, giữ vững trật tự an toàn xã hội, cho dân yên tâm chăm lo sản xuất kịp vụ mùa.

Chó sủa đội xuống từ thôn Tư, ngọn đèn hột vịt lờ mờ không đủ sáng căn phòng nhà ông Bình. Ông Bình trầm ngâm hớp một ngụm chè xanh rồi nói với Thân:

- Ông Thân, chó sao mà sủa dữ vậy cà?

Thân và mấy anh em cũng đang lắng nghe tiếng chó sủa. Chợt Thân lên tiếng:

- Có thể, bọn Fulro vào cướp đầu làng. Nhưng cũng có thể anh Bùi Văn bí thư, chỉ huy toán du kích truy kích sang phía làng Trung ta, nên cẩn thận.

Tất cả đạn đã lên nòng chờ sẵn đây rồi. Trần Dạ, Đỗ Lục, Nguyễn Kha nôn nóng chờ lệnh của Thân là phóng ra đường ngay.

Đưa tay lên đầu ấn Chiếc mũ bộ đội bám sát vào tóc, Thân uống cạn ly nước, rít thêm một hơi thuốc lào, gõ chiếc nỏ vào ống cốc cốc. Bước ra khỏi bàn, Thân nói với mấy anh em:

- Chắc tụi Fulro vào thôn Tư rồi. Anh Văn bí thư mà truy kích không dễ gì chó sủa được với anh

đâu. Việc này mình biết mà! Dạ ời, Lục, Kha đâu lên đạn hết nghe!

Cả bốn người bước ra khỏi cửa, ông Bình thổi phụt ngọn đèn. Khép cửa. Màn đêm ùa vào nhà tối mịt.

Bước ra đến ngõ, Thân ra lệnh:

-Tau đi trước, Dạ đi sau, Lục, Kha đi bên trái đường. Không đứa nào được đi giữa đường. Mật khẩu của đội quân anh Văn bí thư là...nghe rõ chưa? Cứ dọc theo hàng rào mà đi, có động, tất cả nằm xuống, tau nổ súng trước, bọn bay nổ sau, xong lách người vào vườn cà phê ngay, tiếp tục chiến đấu. Rõ chưa! Còn ông Hoàng, về nhà ông Do đi, ông theo tụi này không được đâu!

Tất cả im lặng. Bước!

Từ thôn ba vượt qua ngã tư là vào thôn Bốn đây rồi. Bốn người nhắm hướng chó sủa mà tới, đi được một đoạn khá xa, vượt qua nhà ông Quang, đến ngõ nhà bà Hoài. Cả bốn người nghe rõ tiếng đập cửa thành thịch, xen với tiếng quát tháo của bọn cướp. Trời tối như mực, không thấy gì cả, Thân đi đầu hàng vẫn không nhìn thấy được xa. Hai bên đường mấy cây bơ, cây mít to xoè tán ra ụp lại càng thêm tối. Năm mét không nhìn thấy dạng người. Bốn anh

em phát hiện ra tên Fulro đi đầu đứng lờ mờ trong đêm tối. Thân nằm xuống đưa súng dọc theo đường lớn nhắm. Phía sau Lục, Kha, Dạ cũng đã sẵn sàng tư thế chuẩn bị. Tất cả chờ lệnh của Thân. Lâu quá, hồi hộp! Trời tối không thấy rõ khó có thể bóp cò. Bất giác, một loạt đạn AK quét ra từ súng của Thân dọc theo đường làng. Dạ, Lục, Kha tiếp tục từng đợt quét thêm ba loạt nữa.

Một chập, Fulro túa ra đường nhắm bốn anh em Thân xấn tới. Không đầy năm mét, tên đi đầu đụng phải Thân. Thân bóp cò, một loạt đạn AK quét gọn trên đường làng. Dạ, Lục, Kha bắn liên tiếp ba loạt đạn nữa. Thân tra đạn xong kê lên vai. Đột nhiên một tiếng nổ dữ dội ụp phía sau chân Thân. Thân quét tiếp một loạt AK nữa. Chó sủa nhao nhao mấy tiếng phá tan sự yên tĩnh rồi im bật. Thân đã bị thương nơi chân. Lục dìu Thân ra phía sau. Một mảnh đạn M79 trúng nhằm vào gót chân của Thân, chỉ còn một miếng da mỏng nối liền với bàn chân mà thôi !

Bọn Fulro toán loạn, chúng theo con đường hẻm nhỏ chạy ra rẫy cà phê.

Đưa Thân đến nhà ông Ta băng bó. Thân vẫn tỉnh táo, vết thương có vẻ nặng lắm, không thể tiếp

tục truy quét được. Dạ, Lục, Kha tiếp tục đuổi bọn Fulro chạy ra khỏi làng.

Mới chín giờ đêm, Hoàng vừa mới về đến nhà ông Do, kịp thời tắt ngọn đèn dầu lửa, bỗng nghe đạn nổ xé tan sự yên tĩnh. Cửa mình ngồi dậy, Hoàng nói nhỏ bên tai Cữu:

- Thân đánh Fulro rồi! Súng vừa mới nổ!

Từ căn phòng bên, ông Trần Do nói vọng sang phía Hoàng:

- Súng nổ rồi đó ông Hoàng, đừng thắp đèn lên đấy nhé!

- Dạ !

Hoàng và Cữu nôn nao chờ sáng.

Sau đêm ấy, tụi Fulro bỏ xác ngay tại chỗ bẫy tên trước họng súng của Đội công tác. Vết máu còn kéo dài ra đến rẫy cà phê.

14. MỘT SÁNG NAO LÒNG

Sau cái đêm đụng đầu đẫm máu với tụi Fulro, Hoàng cũng như nhiều anh em khác của Hoa Dung-Trường EaTi đã được đổi tên thành Hoa Dung sau khi chuyển giao cho huyện Krông Pắc - thấy vui ra,

phần khởi, không còn thắc thỏm như trước đây vài tháng. Cho dù làng Trung có chuyển biến nhanh chóng nhưng chế độ quân quản vẫn còn phải áp dụng. Quân quản trong mấy năm liên tục chứ phải ít ỏi đâu. Cả tỉnh Đắk Lắk có nơi nào thế?

Một buổi sáng trời tinh sương, sau một đêm thúc dậy trời Tây nguyên vẫn lạnh lạnh, nhẹ chút ít chừng đến khi mặt trời lên xua tan sương sớm mới thôi. Sáng hôm ấy như thường lệ, Hoàng mặc chiếc áo lạnh màu đen bước ra khỏi căn phòng “đại tiện”, gióng lên một hồi trống tựu trường. Tiếng trống lạc quan và thông thả.

Hoàng đang đánh trống không hay biết đã có người đứng ngoài đường quan nhìn vào, xong một hồi trống dài, Hoàng chưa kịp gác dùi lên thùng trống đã nghe phía sau lưng một giọng rất lạ hét lên:

- Đứng im!

Rồi tiếng người tiếp tục hỏi dồn dập:

- Anh làm gì ở đây? Không được nhìn lại phía sau!

Bối rối, Hoàng trả lời theo lệnh:

-Tôi là giáo viên trường này!

Như chưa bằng lòng với câu trả lời của Hoàng, người phía sau lưng hỏi tiếp:

- Ai cho anh đánh trống?

- Ngày nào tôi cũng đánh, gọi học sinh tựu trường chứ việc gì phải đợi ai cho!

- Quay mặt lại đây!

Trời ơi, không tin được vào mắt mình nữa, có phải bộ đội không đây! Mấy năm nay trông mòn con mắt, bây giờ bộ đội ở đâu xuất hiện mà nhanh quá, có phải thật không! Hoàng ngạc nhiên. Anh bộ đội có phần dịu xuống một chút nhưng khẩu súng vẫn để ngang tư thế tung hoành, nhắm vào Hoàng:

- Thế anh không nghe gì sao?

- Nghe gì?

- Nghe tiếng A lô quân quản, cả làng này không được ai ra khỏi nhà cả, anh đánh trống là để báo động à?

Hoàng phân vân, trong nhà Thanh, Hy im thin thít vì cũng nghi ngờ có phải bộ đội không nữa! Hoàng vẫn nhìn anh bộ đội có nét mặt dăm dăm:

- Không phải báo động, tôi là giáo viên thật mà, anh không tin?

Anh bộ đội hỏi tiếp:

- Thế, chỉ có mình anh à?

Không, đông chứ!

- Tên anh là gì, giờ này anh sẽ làm gì?

- Tôi tên là Hoàng, giờ này làm vệ sinh cá nhân, nấu nước sôi uống cà phê sáng, lên lớp!

- Thật vậy không?

- Thật!

Một anh bộ đội nữa từ phía sau gốc cây gòn đi vào hiên trường nơi có cái trống thủng. Hai người đang trao đổi nhau gì đấy, Hoàng vẫn đứng thẳng người chờ Thanh, Hy thức dậy. Hoàng nghe:

- Này, đồng chí tính sao?

Chắc là giáo viên thật đấy! thông báo cho họ biết rồi ta đi thôi!

- Giáo viên sao lại ăn ở... thế này!

Quân quản hồi nào có ai biết, Hoàng lúng túng nhìn hai anh bộ đội, ngoài đường quan lúc này bộ đội đông dày. Hoàng nói:

- Tôi là giáo viên ở đây, các anh không tin thì mời vào phòng sẽ biết.

- Được rồi, anh cứ đứng đây, còn ai trong phòng nữa không?

Đến lúc này Thanh, Hy nghe vậy thức dậy ra khỏi phòng, bên nữ cô giáo Thọ cũng ra sân nữa.

Chợt một anh bộ đội reo lên:

- Kìa, chị Thọ. Chị ở đây hả? Đúng là giáo viên rồi đó mấy anh ơi, tôi quen chị Thọ, nhà chị ở Thị xã. Thôi đúng họ là thầy cô giáo ở đây rồi!

Anh bộ đội còn chân chừ chút nữa rồi đưa mũ súng thấp xuống đất và nhắc mấy anh em giáo viên:

- Lệnh quân quản ban hành từ bốn giờ sáng nay, các anh không được ra khỏi nhà nhé. Chúng tôi đang làm việc!

Bộ đội ra đi, để lại cho anh em giáo viên ở nhà nội trú một sự ngạc nhiên. Cho đến bây giờ tiếng loa phóng thanh từ ngoài làng, phía thôn Bốn mới vọng xuống đến trường, tiếng A lô quân quản được chuyền đi khắp làng cho người dân biết.

Tất cả mọi người cười trong gió. Hy nói đùa:

- Hoàng, có “đồ mồ hôi dầu” không, anh em lau cho?

- “Mồ hôi dầu” lúc ấy cũng không đồ được Hy ơi!

Còn một tháng nữa là hết năm học, mùa mưa như thường lệ lại về. Mới đầu tháng ba mà những cơn giông chiều dùng dằng âm ỉ, mây tích đen một vùng trời nặng nề vây quanh trời cao nguyên đất đỏ bazan, hứa hẹn một trận mưa nặng hạt qua đây.

*

Trưa Hai mươi lăm tháng Ba năm 1980.

Làng Trung đang nắng rất, đột nhiên trời trở nên âm u, mây đen về vây kín, gió lại thốc lên kéo cơn mưa đá về làng. Mưa đổ xuống lâu hơn một giờ đồng hồ, đá như ai rải muối trắng toát, không khí lạnh lên. Ngoài hàng rào, những ngọn cây non vươn lên gập đầu xuống. Mái nhà nội trú lợp tole, tiếng va đập của đá ran lên như tiếng máy xe gầm rú. Nước chảy đỏ ngầu ào ào trên sân, quanh nhà nội trú.

Nhà nội trú là một “đình chợ”, dân làng Trung mỗi lần đi qua đây đều nói thế. Đến mùa hè thì nóng bức, những tấm tole nằm sát nhau râm ran như ai nung, cựa mình răng rắc. Tập trung trong căn nhà này bây giờ có anh em đã ở lâu, có người vừa mới tới. Mai Đắc, Nguyễn Nguyên vừa mới về trường được nửa năm. Mai Đắc từ Ea Ka, Nguyễn từ Krông Bông ra. Nguyễn dạy cấp một, da Nguyễn vàng như nghệ, đây là màu của bệnh sốt rét mà Nguyễn mắc phải khi lăn lộn với phong trào Bồ túc văn hoá cùng đồng bào Ê Đê ở Krông Bông.

Trở về lại căn hộ ngày nào sau những lần di trú, tổ chức lại cuộc sống, ổn định trường lớp nâng dần chất lượng giảng dạy. Mọi người rất mừng có được một nơi tạm tạm. Một ngày như nhiều ngày không thiếu bắp hầm, bắp luộc, bắp độn. Mỗi sáng, phần nhiều mấy anh em trai điếm tâm bằng chuối chín nấu chín uống với cà phê. Chuyện lạ nhưng có thật! Chuối ở đây thì nhiều, người dân tộc gùi từ buôn Jung, buôn Niệt, Buôn EaTi... sang làng Trung họp chợ. Một đồng một nải, tha hồ. Lại luộc chín bằng nước sôi, lại ăn, thế mà vẫn không biết chán. Nay, nhà nội trú đông lên, các cô giáo được ở riêng tại khu trạm xá của làng. Vui rồi! Cải thiện đời sống bằng cách trồng rau xanh, khoai lang và lấy đó làm niềm vui sau những giờ mệt nhọc. Ở đây vì xa thị xã nên cá rất hiếm, nếu có cũng chỉ toàn là cá khô, khô như gỗ. Cá tươi thì vài ba tháng mới thấy được một lần. Bữa cơm vẫn là rau xanh trong đó rau lang và rau dền là chủ sự, có khi chiên, nấu canh, luộc riết như vậy rồi cũng xong. Có khi hai lần trong tuần, chị Thu, bà Hoài mang ra nhà nội trú cho anh em thức ăn, nhờ thế nội trú cũng có cái để cải thiện.

Nhà nội trú bây giờ có thể thức đến khuya mà không sợ gì nữa cả, có thể thức và thắp đèn đến

sáng cũng không sao. Nhà ở đã đàng hoàng hơn, thơm mát hơn. Bây giờ thì mặc cho chó sủa, họ không còn lắng nghe tiếng chó rang rảng giữa đêm như mấy năm về trước để lo âu. Có những đêm các cô từ trạm xá vào nội trú bóc đậu phụng rang tán ngẫu đến khuya vẫn ung dung, nhất là những đêm thứ bảy. Thứ bảy là Thanh về thị xã Buôn Ma Thuột, Đắc và Nguyên cũng thế. Đinh Hy, Quách Hùng về làng Mường ở Hoà Bình. Tường Vĩnh đậu luôn ở trạm xá. Những bữa vắng người, căn nhà nội trú chỉ còn một mình Lê Hoàng với căn phòng thư viện rộng thênh.

Trong số những cô giáo có Kim Thoa, Thoa đáng gầy, trước kia Thoa có đạo, nay thôi. Đến Hoa Dung này dạy học, không thấy Thoa đi xem lễ nhà thờ. Tối thứ bảy là Thoa thường vào khu nội trú của trường hoặc những đêm trăng sáng, cùng các cô nói chuyện tâm phào. Thoa có tài vừa đàn vừa hát được mà lại đàn hay hát tốt. Lê Hoàng, Nguyễn Thanh cũng thường đàn cho Thoa hát. Những đêm có trăng, trời không mây, ánh trăng bàng bạc rải trên đường làng Trung, trăng tròn vành vạnh đang lên dần khỏi cây gòn trước cổng. Những đêm như

thế Thoa lại nhớ nhà. Một lần nói chuyện với Thoa, Thoa bảo:

- Cái chuyện ngày ấy, nay thì em thôi, ba em thì có đạo, mẹ thì không, còn ông bà nội em trước kia ở Nam Định, ông bà vào đây vẫn còn giữ những ngày giỗ tổ tiên. Hoàng tò mò:

- Vậy là Thoa bỏ ư?

- Em bỏ lâu rồi, ấy là quyền của mình chứ anh, mình không tin thì thôi, ai ép, ở làng Trung này người ta tin lắm, học sinh ở đây cứ gọi em là Luxiphe, nhưng mặc, em không để ý gì.

Bây giờ đi dạy học, nghĩa là mình trở thành cô giáo phải không anh. Từ lúc học xong sư phạm, ra nhận việc đến nay em chẳng còn nghĩ rằng mình đi xem lễ nữa. Hồi trước không hiểu sao mà em tin thế, Có lẽ ba em đã dạy cho em. Thế đấy anh ạ! Khi chưa chọn nghề sư phạm, em ở trong ký túc xá, vậy mà anh biết không đến nay em quên cả kinh, quên cả những bí tích cần thiết thường ngày nữa. Đạo ấy, trong ký túc xá sao mà buồn đến vậy. Những buổi chiều, nhất là chiều mưa dài, những cơn mưa đổ xuống như tưới, nước đọng lại trên sân thành vũng, đỏ ngầu. Trời nặng, thỉnh thoảng lại loé lên vài tia chớp, tiếng giun dế gáy ran, hỗn loạn khi đêm về,

cứ nghe mà não ruột. Gió cứ dội xập xoè vào cửa. Ngồi tựa hiên nhà ký túc xá những đêm mưa như trút, em chẳng biết rồi mình ra sao nữa, cứ ở ký túc xá đi học, đọc kinh rồi làm lễ... mãi thế hay sao. Ở luôn như vậy thì em không dám. Buồn lắm chứ anh, lòng em trống rỗng.

Mãi rồi, em thấy mỗi ngày cứ lặp đi lặp lại như điệp khúc, xem ra không có vị đắng cay của cuộc đời để chạm đến. Anh tưởng như thế người ta bảo vô vị chứ sao. Chính em lại thấy thiếu thốn cái gì đấy! Ngược nhìn Hoàng, Thoa tiếp:

- Anh hiểu em nói gì không?

Hoàng cười. Thoa lại tiếp:

- Nhiều lần như thế em đâm chán và thèm ra ngoài, thèm về nhà mà ở, sẽ sống thật với mình. Anh hiểu không? Rồi em đi thật đó anh Hoàng, em bỏ ký túc xá về nhà, việc đó là tùy mình anh Hoàng hả? Lúc ở Ký túc xá em thấy thiếu, em nghĩ phải làm một việc gì có ích chứ. Đây là sự khao khát chiếm cả tâm hồn em thời đó một cách mãnh liệt. Em nghĩ đến một căn phòng ấm áp, một mái ấm tình người, một gia đình nho nhỏ.

Thoa trầm ngâm một lát lại tiếp:

- Em thích về nhà sống với cha mẹ, em sẽ là đứa con gái cưng của cả nhà, cứ mỗi lần như vậy, em lại thấy bồn chồn có cái gì đấy xót xa nhói lên nơi ngực.

Buông một tiếng thở dài, Thoa lại nói mạnh hơn:

- Và anh biết không, em bỏ ký túc xá vào một buổi chiều sau cơn mưa đầu hạ. Em vào sư phạm học nghề dạy học, có vậy mới nói chuyện với anh đêm nay ở đây.

Ngoài sân trường hoàng hôn xuống đậm hơn.

Gió đưa cành ôi sau nhà đập vào cửa sổ, Thoa đưa mắt nhìn xa vào bầu trời lồng lộng, những vì sao nhấp nháy giữa hoàng hôn. Mắt Thoa đượm vẻ buồn, có thể là Thoa còn nuối tiếc thời xưa. Hoàng phá không khí yên lặng:

- Ngày hôm qua là thế, hôm nay Thoa phải sống thật với mình. Thoa hãy xem những gì hôm qua như vừa trải qua một đêm ngắn ngủi. Gì đã trôi qua rồi đừng nhắc nhiều, nếu như Thoa muốn nhìn về phía trước thì đừng nhìn quá về phía sau lưng.

Thoa quay sang Hoàng, ngọn đèn ABC sáng rõ khuôn mặt trái xoan của Thoa, đôi môi hồng san hô

mọng nước, đôi mắt đen dưới hàng mi nhấp nháy,
Thoa cười:

- Giã từ một phần đời như thế đây anh, em đã kể cho anh nghe đây. Nay em hiểu rằng hoa cà phê sắp kết thành những chùm trái trên thân mẹ nó thì bông hoa trắng sau vài ngày thơm lắm cũng phải tàn. Nếu như hạt thóc không tự bóc vỏ ra thì làm sao có cây lúa được. Em cũng biết rằng, em không thể ôn mãi những chuyện như thế, chỉ thêm vương mà thôi.

Chợt Thoa cười, sôi nổi hơn và hát:

-Anh yêu!

Và nay đây em ngược mặt làm người

Trong ngực em có một trái tim

Biết khóc

Biết cười

Biết thương

Biết nhớ

Biết giận hờn khích bárt người yêu

Anh có tin không?

Và đừng trách em nhiều!

Em xin cảm ơn đời trăm năm tạt dạt

Hạt lúa để dành hơi

nuôi thân mọng cho đời gặt hái

*Em áp ủ tương lai
cho con cháu ngày sau
biết làm người xứng đáng
Riêng em giữ lấy định phần
Hơn hai mươi năm nghiệt ngã
Em gánh theo leo dốc cuộc đời.*

Thoa đưa mắt nhìn căn phòng rồi nhìn Hoàng, chột lại in đôi mắt đen của mình xuống bàn tay búp măng mịn màng của mình. Dường như Thoa nhớ lại cảnh vườn, khu nhà quen thuộc mà một phần đời Thoa đã ở tại ngoại ô thị xã Buôn Mê, cái sân đất đỏ bazan khô quánh những chiều mẹ Thoa khom lưng quét rác. Căn nhà nhỏ lọt tole núp dưới tàn cây mạn, cảnh vật lại hiện ra trong trí nhớ của Thoa. Trước sân có hòn non bộ, ba Thoa đã thả đôi cá thia thia rất đẹp vào hồ, ở đây nó bơi lội thoả thích mà có lần Thoa tinh nghịch khuấy động từng giờ. Cái bể nước âm ướt quanh năm, rêu mọc lên dữ dội, những nụ bông cau rơi lả tả mỗi Chiều. Tất cả như trở về trên bàn tay xinh xắn của Thoa.

Gió đêm lại lùa vào cửa sổ mát dịu mơ màng. Hoàng nắm tay Thoa, Thoa bảo:

- Anh hiểu em không?

- Anh hiểu!

Đêm sâu dần, Thoa về.

- Sao anh? Em về anh Hoàng nhé, nói với anh đêm nay là tất cả. Em không đùa! Em phải làm lại từ đầu!